

М.В. Григорчук
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри державно-правових дисциплін,
Університет економіки та права «КРОК»

Судовий захист як складова цивільно-правового захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання

У статті досліджено проблемні питання, пов'язані з залученням судових механізмів до захисту прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання. Автор подає науково обґрунтовані власні погляди на сутність і значення судового розгляду як завершальної і найбільш ефективної стадії функціонування механізмів цивільно-правового захисту. Особливу увагу приділено визначенню місця судового захисту в системі функціонування цивільно-правових механізмів забезпечення конституційного правопорядку в сфері господарської діяльності.

Ключові слова: цивільно-правовий захист, цивільно-правові механізми захисту, господарський спір, судовий захист прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання, суд, суб'єкт господарської діяльності.

М.В. Григорчук
кандидат юридических наук,
доцент кафедри державно-правових дисциплін,
Університет економіки та права «КРОК»

Судебная защита как составляющая гражданско-правовой защиты прав и законных интересов субъектов хозяйствования

В статье исследованы проблемные вопросы, связанные с привлечением судебных механизмов к защите прав и охраняемых законом интересов субъектов хозяйствования. Автор представляет научно обоснованные собственные взгляды на сущность и значение судебного разбирательства как завершающей и наиболее эффективной стадии функционирования механизмов гражданско-правовой защиты. Особое внимание уделено определению места судебной защиты в системе функционирования гражданско-правовых механизмов обеспечения конституционного правопорядка в сфере хозяйственной деятельности.

Ключевые слова: гражданско-правовая защита, гражданско-правовые механизмы защиты, хозяйственный спор, судебная защита прав и охраняемых законом интересов субъектов хозяйствования, суд, субъект хозяйственной деятельности.

М. Hryhorchuk
PhD in Law,
Docent of the Department of State and Legal Disciplines,
«KROK» University

Judicial Protection as the Component of Civil-Law Protection of Rights and Legitimate Interests of Business Entities

The article investigates problematic issues related to the involvement of judicial mechanisms to protect the rights and legally protected interests of business entities. The author presents scientifically based his own views on the essence and significance of the trial as the final and most effective stage of the functioning of civil protection mechanisms. Particular attention is paid to the definition of the place of judicial protection in the system of functioning of civil legal mechanisms for ensuring the constitutional legal order in the sphere of economic activity.

Keywords: *civil legal protection, civil law mechanisms to protect, economic disputes, judicial protection of rights and legal interests of business entities, the Court, the subject of economic activity.*

Постановка проблеми

Судова система України переживає складні перетворення. Заходи з її реформування ще не скоро дадуть позитивні результати. Тому залишаються не вирішеними проблеми, пов'язані з практичним функціонуванням правових механізмів судового захисту прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання в частині усунення перешкод у здійсненні права власності та відновлення майнового становища потерпілого власника за рахунок майна порушника чи іншої зобов'язаної особи. Саме з цих позицій потрібно продовжувати роботу на напрямі підвищення рівня правової захищеності учасників господарських правовідносин, оскільки основними завданнями цивільно-правового захисту, на думку багатьох науковців у галузі цивільного права, є недопущення порушення декларованого Конституцією України права власності, а також похідних від цієї категорії понять, як то матеріальна складова невирішеного цивільного чи господарського спору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблемні питання, пов'язані з використанням механізмів цивільно-правового захисту прав і законних інтересів суб'єктів

господарювання загальним і спеціалізованим судами, піднімалися відомими вітчизняними і зарубіжними правниками. Так, значне місце розв'язанню цих проблем відведено в науковому доробку І.В. Голованя, С.М. Грудницької, О.В. Дзери, І.О. Дзери, Г.Л. Знаменського, С.О. Короеда, Ю.В. Кривицького, В.В. Лаптева, В.С. Мартемьянова, В.Ф. Опришка, І.Г. Побірченка, З.В. Ромовської, Г.М. Стоякіна, Я.М. Шевченко та інших.

У той же час уніфікованого бачення в даному питанні не досягнуто, як видається, з причини різнотипності підходів до самого процесу взаємодії елементів правових механізмів, задіяних для розв'язання цивільних і господарських спорів у рамках судового розгляду з огляду на значну відмінність соціального і правового статусу учасників.

Наступною проблемою, на наш погляд, є те, що в багатьох випадках суто господарські спори розглядаються судами загальної юрисдикції. Сторона спору – суб'єкт господарювання, що має намір відстояти в суді своє порушене фізичною особою право чи інтерес, звертається з позовом до місцевого суду з розгляду цивільних справ. У такому разі позивач – суб'єкт господарювання для відстоювання свого порушеного, оспорюваного, невизнаного

права чи охоронюваного законом інтересу апелює до положень Цивільного кодексу України, згідно з якими формулює матеріальні підстави поданого позову. Таким чином, формально господарський спір повністю обрамлюється цивільним процесом, що передбачає узагальнений результат – винесення рішення судом з розгляду цивільних справ.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми

Проведений аналіз показує, що судова практика не завжди забезпечує необхідний рівень захисту порушеного права і законного інтересу учасників економічних правовідносин. Такий стан справ не відповідає вимогам, встановленим Конституцією і законами України. Однією з причин, яка наочно засвідчує неефективність вітчизняної системи цивільного та господарського правосуддя, є відносна розпорошеність норм права, що відсилає сторону спору, права якої порушені, до правових механізмів, дія яких не відповідає конституційним вимогам щодо здійснення цивільно-правового захисту суб'єктів господарювання.

Формулювання цілей статті

Метою статті є дослідження ролі і значення застосування загальними судами легітимних інструментів державного примушування в процесі захисту прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження

Нормативно впорядкована соціально-економічна діяльність вимагає чіткої взаємодії всіх без винятку складових процесу виробництва, розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту. Саме з цієї причини на порядок денний виходять питання цивільно-правового захисту учасників економічного змагання, відновлення їх порушеного права чи охоронюваного законом інтересу.

За таких умов у процесі утвердження в соціальній та економічній сферах конституційного правопорядку набуває важливо-

го значення рівень залучення відповідних правових механізмів, які забезпечують належний правовий режим, до розв'язання конфліктних питань.

Статтею 43 Конституції України зазначено, що кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

Держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб [1].

Отже, на порядок денний виходять проблеми відновлення порушеного суб'єктивного права, насамперед права власності, що охоплюється категорією «правовий захист».

Відомий вітчизняний цивіліст Ромовська З.В. визначає суть правового захисту як реалізацію обраного правозастосовним органом заходу державного примусу. Своїм конкретним застосуванням примусові заходи припиняють порушення суб'єктивного права, забезпечують необхідні умови для його здійснення, поновлюють порушене право або тим чи іншим способом усувають наслідки його порушення [2].

Дзера І.О. з системи загально-охоронних норм виділяє в процесі захисту норми активної дії, завдяки яким відбувається захист порушеного права (його відновлення і нормалізація) [3], Малєїн М.С. визначає правовий захист як систему правових норм, спрямованих на попередження правопорушень і усунення їх наслідків [4].

Ю.Ф. Кравченко визначав правовий захист як діяльність держави в особі її органів представницької, виконавчої та судової влади, організацій, установ та посадових осіб із забезпечення процесу реалізації особою своїх прав на користування матеріальними, політичними, соціальними та духовними благами [5].

Аналіз наведених наукових поглядів на дану проблему засвідчує, що основоположним елементом системи цивільно-

правового захисту виступає легітимна арбітражна функція держави, яка проявляється шляхом застосування чітко означених інструментів примушування. Така діяльність є одночасно спеціальним видом впливу на учасників соціально-економічних відносин і подає як альтернативу можливість звернутися до досудового чи позасудового врегулювання цивільних і господарських конфліктів.

З огляду на дворівневу систему захисту прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання, учасник господарських правовідносин управнений обрати найбільш для себе вигідний спосіб захисту, використовуючи як національні, так і міжнародні інструменти, або об'єднуючи їх.

При обранні національних правових інструментів перед суб'єктом захисту відкриваються можливості застосувати судову або несудову системи. Разом з тим найбільш ефективним через легітимну діяльність держави щодо застосування заходів примушування на підставі судових рішень, які вступили в законну силу, видається звернення до судових правових механізмів.

Право на звернення за судовим захистом задеклароване в статті 55 Конституції України, відповідно до положень якої кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [1].

Реалізуючи завдання щодо забезпечення конституційного правопорядку в сфері господарської діяльності, перед загальними судами (з розгляду цивільних і господарських справ) постає завдання здійснювати ефективний захист прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання.

Разом з тим, необґрунтованим виглядатиме категоричне відмежування від добробку вчених господарників, які висловили свої погляди на проблемні питання, пов'язані з реалізацією суб'єктами господарювання їхнього права на захист прав і охоронюваних законом інтересів.

Розглядаючи «правовий захист», вчені в царині господарського права дотримуються різних підходів при тлумаченні цієї категорії, серед яких можна виділити:

- застосування державою примусових заходів;
- посягання санкціонованих судом матеріальних і процесуальних засобів впливу;
- акцентування уваги на застосування з боку держави легітимних заходів для відновлення порушеного права чи охоронюваного законом інтересу.

Амельченко М.В., розглядаючи категорію «захист» щодо прав суб'єктів господарювання в судовому процесі та у виконавчому провадженні, розуміє захист прав суб'єктів господарювання як забезпечення господарським судом і уповноваженими органами державної виконавчої влади відновлення порушених прав і застосування до правопорушників господарсько-правових санкцій [6].

Лаврін О.В., здійснюючи вивчення проблем, пов'язаних із захистом прав суб'єктів господарювання, його формами та способами, зазначає, що за умов ринкової економіки під захистом прав суб'єктів господарювання розуміють систему заходів (форм і способів діяльності), котрі здійснюються відповідно до закону як суб'єктом господарювання самостійно, так і через уповноважених осіб, і спрямовані на запобігання й усунення погроз порушення прав відповідних суб'єктів, усунення перешкод здійсненню цих прав, відновлення порушених прав і правового статусу та притягнення порушників до відповідальності [7].

Положеннями Конституції України запроваджено і забезпечено силою державного примушування функціонування правових механізмів, за обранням яких учасникові правовідносин гарантовано прийняття судом згідно з юрисдикцією правосудного рішення з питань його компетенції. При цьому верховенство належить застосуванню норм права, якими правовідносини конкретно обраної сфери врегульовані конституційно.

Згідно з положеннями статті 2 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»

суд, здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, забезпечує кожному право на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [8].

На ґрунті проведеного аналізу наукових поглядів щодо природи і значення правового захисту як загальногалузевої юридичної категорії необхідно зробити власні узагальнення, сутністю яких є взаємодія всіх легітимних елементів превентивного і профілактичного характеру, які доцільно об'єднати категорією «державний правовий механізм захисту».

Відправним пунктом запуску державного правового механізму щодо впровадження заходів захисту прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів цивільно-правового захисту є їх офіційне звернення до компетентного суду. Порядок ініціювання судового розгляду врегульовано Цивільним процесуальним чи Господарським процесуальним кодексами України з урахуванням положень Конституції, вимог Цивільного і Господарського кодексів та інших актів законодавства.

Аналізуючи сутність судового захисту прав та охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання, необхідно відзначити нерозривний взаємозв'язок формально означених процесуальних дій, що виступають регуляторами майнових і немайнових спорів, в яких одним із учасників є господарюючий суб'єкт. За таких обставин ми неодмінно звернемося до категорії цивільно-правового захисту як об'єданого тлумачення сутності і значення легітимної діяльності держави у напрямі дотримання встановленого конституційного порядку господарювання.

Так, застосовуючи компаративістський метод дослідження до аналізу рівня захищеності об'єктів цивільно-правового захисту цивільним і господарським правом, пропонується зробити посилання до відповідних статей Цивільного і Господарського кодексів України. Проведене порівняння (див. таблицю) показує:

Порівняльний аналіз статей Цивільного кодексу України щодо гарантій та захисту майнових прав суб'єктів правовідносин та кореспондуючого охоплення цього поняття Господарським кодексом України показав, що дане поняття в модифікованій і редукованій формі міститься виключно в статті 147 ГК. Проте, з огляду на редакцію цієї норми, закономірним є положення щодо адресного застосування відповідних норм Цивільного кодексу України для коректного розуміння закладеного в них змісту в аналізованій нормі Господарського кодексу України.

Так, наприклад, частиною 2 статті 147 ГК передбачено, що вилучення державою у суб'єкта господарювання його майна допускається не інакше як у випадках, на підставах і в порядку, передбачених законом. Іншої деталізації цього положення немає.

У той же час Цивільним кодексом України надано чітке і зрозуміле спрямування примусового легітимного впливу держави на правопорушника шляхом застосування до нього реквізиції (стаття 353) та конфіскації (стаття 354).

Не може також однозначно сприйматися усічене посилання законодавця до категорії «випадки, на підставах і в порядку, передбачених законом» для обґрунтування дій щодо вилучення державою у суб'єкта господарювання його майна.

Нормами Господарського процесуального кодексу, зокрема положеннями статті 4, зазначено, що господарський суд вирішує господарські спори на підставі Конституції України, цього кодексу, інших законодавчих актів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Ґрунтуючись на конституційних засадах законності, господарський суд не застосовує акти державних та інших органів, якщо ці акти не відповідають законодавству України [11].

Реалізуючи право на судовий захист свого порушеного права чи охоронюваного законом інтересу, суб'єкт господарювання при вирішенні господарського спору вправі розраховувати на пріори-

Цивільний кодекс України [9]	Господарський кодекс України [10]
<p>Стаття 16. Захист цивільних прав та інтересів судом Кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу.</p> <p>Стаття 353. Реквізиція</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У разі стихійного лиха, аварії, епідемії, епізоотії та за інших надзвичайних обставин, з метою суспільної необхідності майно може бути примусово відчужене у власника на підставі та в порядку, встановлених законом, за умови попереднього і повного відшкодування його вартості (реквізиція). 2. В умовах воєнного або надзвичайного стану майно може бути примусово відчужене у власника з наступним повним відшкодуванням його вартості. 3. Реквізоване майно переходить у власність держави або знищується. 	<p>Стаття 147. Гарантії та захист майнових прав суб'єктів господарювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Майнові права суб'єктів господарювання захищаються законом. 2. Вилучення державою у суб'єкта господарювання його майна допускається не інакше як у випадках, на підставах і в порядку, передбачених законом.
<p>Стаття 354. Конфіскація</p> <p>До особи може бути застосовано позбавлення права власності на майно за рішенням суду як санкція за вчинення правопорушення (конфіскація) у випадках, встановлених законом.</p> <p>Конфісковане майно переходить у власність держави безоплатно.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Обсяг та порядок конфіскації майна встановлюються законом. 	
<p>Стаття 22. Відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особа, якій завдано збитків у результаті порушення її цивільного права, має право на їх відшкодування. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Збитки, завдані суб'єкту господарювання порушенням його майнових прав громадянами чи юридичними особами, а також органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, відшкодовуються йому відповідно до закону.
<p>Стаття 15. Право на захист цивільних прав та інтересів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кожна особа має право на захист свого цивільного права у разі його порушення, невизнання або оспорювання. 2. Кожна особа має право на захист свого інтересу, який не суперечить загальним засадам цивільного законодавства. 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Право власності та інші майнові права суб'єкта господарювання захищаються у спосіб, зазначений у статті 20 цього Кодексу.

тетне застосування правил міжнародного договору, якщо в міжнародних договорах України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені

законодавством України. Означено також право суду у випадках, передбачених законом або міжнародним договором, застосовувати норми права інших держав.

Початковим етапом включення в дію

системи цивільно-правового захисту порушеного права чи охоронюваного законом інтересу є звернення суб'єкта господарювання до суду з позовом згідно з юрисдикцією. При отриманні позовної заяви суб'єкта – учасника господарських відносин про порушення його права чи охоронюваного законом інтересу суду заборонено відмовляти у розгляді справи з мотивів неповноти, неясності, суперечливості чи відсутності законодавства, яке регулює спірні відносини.

Грунтуючись на конституційних засадах рівності усіх перед законом і судом, загальні суди зобов'язані дотримуватися регламенту судового процесу, єдиною формою якого визначено позовне провадження.

Досліджуючи сутність і значення судового захисту як складової цивільно-правового захисту суб'єктів господарювання, необхідно зосередити увагу на нормативному впорядкованому підґрунті, завдяки якому забезпечується конституційна гарантія щодо верховенства права і закону. До елементів, що обумовлюють коректне функціонування елементів цивільно-правового захисту, необхідно віднести рівність перед законом і судом (правосуддя у судах здійснюється на засадах рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом), змагальність (судочинство в загальних судах здійснюється на засадах змагальності, згідно з яким сторони та інші особи, які беруть участь у справі, обґрунтовують свої вимоги і заперечення поданими судом доказами), гласність розгляду справ (розгляд справ у судах відкритий, за винятком випадків, коли це суперечить вимогам щодо охорони державної, комерційної або банківської таємниці, або коли сторони чи одна з сторін обґрунтовано вимагають конфіденційного розгляду справи і подають відповідне клопотання до початку розгляду справи по суті).

Вирізняючи елементи, що приводяться в дію з поданням позову до загального суду, необхідно зосередити увагу на завершальних стадіях судового розгляду, які, будучи похідними від вказаних вище, виступають в ролі арбітрів, котрі підбива-

ють підсумок і забезпечують розв'язання спору на умовах дотримання конституційних прав учасників процесу. У такому разі йдеться про судові рішення, які є результатами здійснення правосуддя, про склад суду і порядок прийняття судових рішень, а також вирішення питань щодо розгляду справи (одноособово або колегіально).

Проведене узагальнення показує, що система цивільно-правового захисту суб'єктів господарювання на стадії судового розгляду цивільного чи господарського конфлікту, набуваючи виду легальної, нормативно впорядкованої діяльності держави, спрямованої на забезпечення однамітного застосування закону, формується шляхом поєднання низки складових, які виконують в основному забезпечувальні функції. Головною і такою, що супроводжує процес офіційного з позицій дотримання положень щодо верховенства права при розв'язанні судового спору, видається стадія прийняття судових рішень.

Статтями 209 ЦПК та 4-5 ГПК України зазначено, що суди здійснюють правосуддя шляхом прийняття обов'язкових до виконання на усій території України рішень, ухвал, постанов. Рішення і постанови загальних судів приймаються іменем України.

З наведеного вище випливає, що прийняті судом рішення, ухвали і постанови мають зобов'язальний характер, а наявний в них елемент імперативності містить безумовну вимогу щодо їх виконання на всій території держави. Сам процес виконання судових рішень забезпечується примусовою силою держави й ігнорування їхніх вимог тягне відповідальність, встановлену цими кодексами та іншими законами України.

За функціонування системи цивільно-правового захисту на стадії судового розгляду проявляється інша істотна сторона процесу, згідно з якою реалізуються на практиці конституційні принципи публічності і гласності судового розгляду. Такою є діяльність суду щодо доведення до учасників процесу, а коли це потрібно, то й до громадськості, результатів прийнятих судових рішень. З цієї метою запроваджен-

не і здійснюється письмове та електронне оформлення судових документів.

Досліджуючи глибинну сутність поняття судового захисту суб'єктів господарювання, необхідно точно знати, що учасником процесу повністю виконано вимоги щодо підсудності справ конкретному суду згідно з юрисдикцією. Таким чином, лише за умови відповідності позовних вимог положенням цивільного чи господарського права і процесу відбувається запуск відповідних, формалізованих процесуальних дій, завданням яких, як і всього судового розгляду невіршеного спору, є його розв'язання на засадах дотримання конституційних прав і свобод їх учасників.

Здійснюючи правосуддя на основі рівності всіх учасників перед законом і судом, з урахуванням положень цивільного і господарського процесів щодо змагальності, відповідно до яких сторони та інші особи, які беруть участь у справі, обґрунтовують свої вимоги і заперечення поданими суду доказами, компетентний суд створює сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, необхідні умови для встановлення фактичних обставин справи і правильного застосування законодавства. Таке право надається учасникам процесу відповідно до статей 32 – 40 Розділу 5 (Докази) Господарського процесуального кодексу України [11] та статей 57 – 65 Глави 5 (Докази) Цивільного процесуального кодексу України [12].

З метою забезпечення збалансованого функціонування системи судового захисту Цивільним і Господарським процесуальними кодексами використовується поняття «Обов'язок доказування та подання доказів», відповідно до якого кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається, як на підставу своїх вимог і заперечень (стаття 60 ЦПК та стаття 33 ГПК). Правом подавати докази наділено сторони та інших учасників судового процесу.

При цьому необхідно зазначити, що стадія судового захисту прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання повинна відповідати певним критеріям, свого роду «межовим знакам»,

якими законодавцем визначено поняття «належність і допустимість доказів» (стаття 59 (Допустимість доказів) ЦПК – обставини справи, які за законом мають бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватись іншими засобами доказування) та стаття 34 (Належність і допустимість доказів) ГПК – господарський суд приймає тільки ті докази, які мають значення для справи, обставини справи, які відповідно до законодавства повинні бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватись іншими засобами доказування).

В такий спосіб відбувається органічне поєднання матеріальної (об'єктивної у значенні забезпечення доказами) і суб'єктивної (пояснення сторін і свідків, третіх осіб, результати дебатів, внутрішнє переконання суду тощо) складових як найбільш дієвих гарантій функціонування системи захисту прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання на основі встановленого конституційного порядку в економічній сфері.

В цілому судовий процес, будучи системою інструментарію, який покликаний чинити правосуддя, повинен забезпечити не тільки прийняття законного рішення у розв'язанні судового спору, а й не допустити порушення прав і законних інтересів суб'єктів господарської діяльності під час судового розгляду. Іншими словами це означає, що на обґрунтовану вимогу учасника судового спору чи з власної ініціативи компетентний суд управлений вжити запобіжних заходів, що передбачено статтями 151 – 155 ЦПК та розділом 5-1 Господарського процесуального кодексу.

Дія інструментів судового захисту прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання вкладається в часові рамки, які передбачені положеннями Глави 6 ЦПК та Розділу 7 (Процесуальні строки) ГПК. Так, наприклад, згідно з вимогами статті 67 (Види процесуальних строків) строки, в межах яких вчиняються процесуальні дії, встановлюються законом, а якщо не визначені законом, – встановлюються судом.

Обчислення процесуальних строків (стаття 68) ЦПК відбувається наступним чином: строки, встановлені законом або судом, обчислюються роками, місяцями і днями, а також можуть визначатися вказівкою на подію, яка повинна неминуче настати.

В Господарському процесуальному кодексі статтею 50 (Встановлення та обчислення процесуальних строків) зазначено, що процесуальні дії вчиняються у строки, встановлені цим кодексом. У тих випадках, коли процесуальні строки не встановлено, вони призначаються господарським судом.

Стадія судового розгляду справи щодо захисту прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарської діяльності приводиться в дію поданням позову. Порядок звернення до компетентного суду

встановлено Главою 2 (Пред'явлення позову. Відкриття провадження у справі) ЦПК та Розділом 8 (Подання позову) ГПК, в яких зазначено вимоги до форми і змісту позовної заяви. Визначено механізм щодо підтвердження повноважень представника позивача шляхом долучення довіреності чи іншого документа.

Висновки

Отже, дотримуючись положень законодавства щодо засад функціонування системи судового захисту суб'єктів господарювання, компетентний суд забезпечує поетапне і повне включення в процес вирішення судового спору формалізованих елементів, якими створюється передбачене законом підґрунтя для прийняття правосудного і об'єктивного судового рішення у відповідності до Конституції і законів України.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-В // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Ромовська З.В. Особисті немайнові права фізичних осіб / З.В. Ромовська // Українське право. – 1997. – № 1(6). – С. 11-13.
3. Дзера І.О. Цивільно-правові засоби захисту права власності в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / І.О. Дзера ; Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2001. – 21 с.
4. Малєин Н.С. Гражданский закон и права личности в СССР / Н.С. Малєин. – М. : Юрид. лит., 1981. – 216 с.
5. Кравченко Ю.Ф. Актуальні проблеми реформування ОВС України (організаційно-правові питання): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / Кравченко Ю.Ф. – Х., 1998. – 19 с.
6. Амєльченко М.В. Захист прав суб'єктів господарювання в судовому процесі та у виконавчому провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право, господарсько-процесуальне право» / М.В. Амєльченко ; НАН України, Ін-т екон.-правових досліджень. – Донецьк, 2001. – 188 с.
7. Лаврін О.В. Захист прав суб'єктів господарювання, його форми та способи // Підприємство, господарство та право. – 2002. – № 11. – С. 59.
8. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402 – VIII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/page6>.
9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page9>.
10. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-ІУ // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18; 19–20; 20–21. – Ст. 144.
11. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991р. № 1798-ХІІ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1798-12/page2>.
12. Цивільний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uazakon.ru/ukr/tspk/1/default.htm>.